

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie opolskim, 2023

Opracowanie merytoryczne

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych

Pod kierunkiem

Renaty Wasilewskiej

Zespół autorski

Beata Dzierżanowska, Róża Kuich, Wioletta Mulica, Hanna Sterniuk-Mościcka, dr hab. Edyta Szafranek-Stefaniuk

Tłumaczenie

Sandra Nowosad

Skład i opracowanie graficzne

Maja Kwiecień

Publikacja dostępna na stronie

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji „Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie opolskim” opracowaną na podstawie źródłowych danych krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej. Celem opracowania jest przedstawienie zmian zachodzących w 2023 r. w liczbie i strukturze jednostek wpisanych do rejestru, w porównaniu z rokiem poprzednim oraz z 2015.

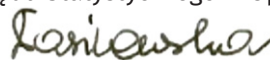
Zasadniczą część publikacji stanowią tablice i wykresy przedstawiające wybrane grupy podmiotów tj. spółki handlowe, spółki cywilne, spółdzielnie, fundacje, przedsiębiorstwa państwowe, stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie). Dane o liczbie podmiotów ujęte są m.in. według przewidywanej liczby pracujących, sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności.

W opracowaniu zawarto również informacje o podmiotach nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych oraz jednostkach, które zawiesiły działalność.

Publikacja dostępna jest na stronie internetowej Urzędu <http://opole.stat.gov.pl>, gdzie zostały również umieszczone tablice statystyczne opracowane w formacie MS Excel, które stanowią integralną część opracowania.

Wyrażamy nadzieję, że niniejsza publikacja stanie się cennym źródłem informacji dla wszystkich zainteresowanych prezentowaną tematyką. Jednocześnie jesteśmy otwarci na wszelkie uwagi i komentarze, które będą pomocne przy opracowywaniu kolejnych edycji.

p.o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego w Opolu

Renata Wasilewska

Spis treści

	Str.
Przedmowa	3
Objaśnienia znaków umownych	6
Ważniejsze skróty	6
Skróty i pełne nazwy według PKD stosowane w publikacji	6
Synteza	8
Uwagi metodologiczne	17

Spis wykresów

Wykres 1. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	9
Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD	10
Wykres 3. Spółki handlowe według form prawnych	11
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD i powiatów w 2023 r.	12
Wykres 5. Udział podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów według powiatów w 2023 r.	15

Spis map

Mapa 1. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2023 r.	13
Mapa 2. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w 2023 r.	14

UWAGA! Część tabelaryczna dostępna jest w pliku w formacie MS EXCEL.

Spis tablic (Excel)

- Tablica 1. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności i form prawnych
- Tablica 2. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących oraz sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności
- Tablica 3. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących oraz podregionów, powiatów i gmin
- Tablica 4. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności oraz podregionów, powiatów i gmin
- Tablica 5. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności oraz podregionów, powiatów i gmin
- Tablica 6. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych oraz sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności
- Tablica 7. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych oraz podregionów i powiatów
- Tablica 8. Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych oraz sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności
- Tablica 9. Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych oraz podregionów i powiatów
- Tablica 10. Podmioty gospodarki narodowej z zawieszoną działalnością według wybranych form prawnych oraz sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności
- Tablica 11. Podmioty gospodarki narodowej z zawieszoną działalnością według wybranych form prawnych oraz podregionów i powiatów
- Tablica 12. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych oraz sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności
- Tablica 13. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych oraz podregionów, powiatów i gmin
- Tablica 14. Spółki handlowe według form prawnych oraz sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności
- Tablica 15. Spółki handlowe według form prawnych oraz podregionów i powiatów
- Tablica 16. Spółki handlowe według rodzaju kapitału oraz form prawnych
- Tablica 17. Spółki handlowe według rodzaju kapitału oraz sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności
- Tablica 18. Spółki handlowe według rodzaju kapitału oraz podregionów i powiatów
- Tablica 19. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych oraz województw
- Tablica 20. Spółki handlowe według form prawnych oraz województw

Objaśnienia znaków umownych

Symbol	Opis
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji
„W tym”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy

Ważniejsze skróty

Skrót	Znaczenie
r.	rok
dok.	dokończenie
nr (Nr)	numer
poz.	pozycja
p. proc.	punkt procentowy
z późn. zm.	z późniejszymi zmianami

Skrót	Znaczenie
tabl.	tablica
m.in.	między innymi
np.	na przykład
tj.	to jest
Dz.U.	Dziennik Ustaw

W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”.

Skróty i pełne nazwy według PKD stosowane w publikacji

Skrót	Pełna nazwa
sekcje	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

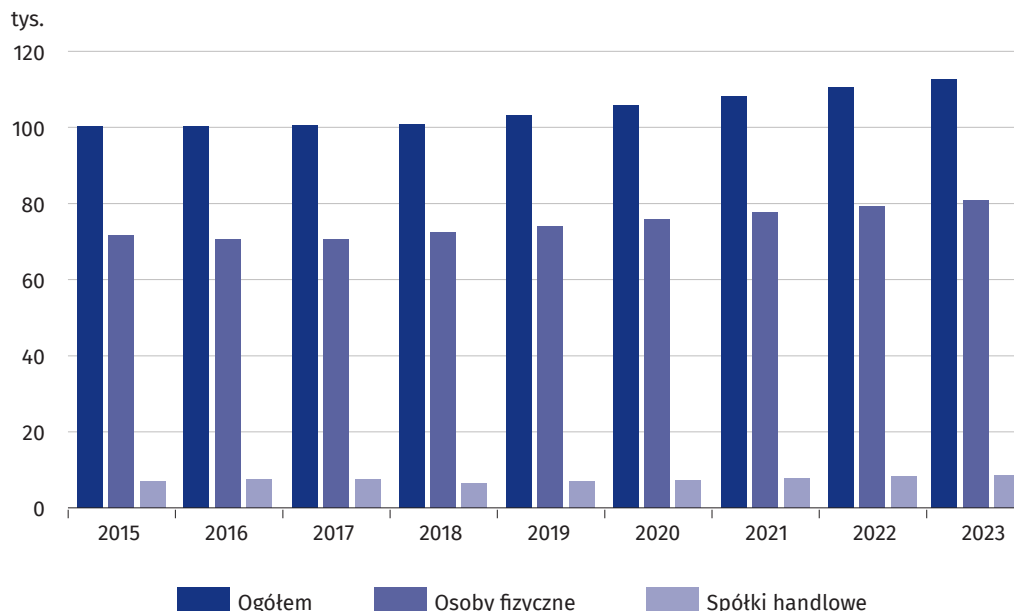
Skrót	Pełna nazwa
działy	
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
Produkcja wyrobów farmaceutycznych	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Rekultywacja	Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz ich naprawa	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
Handel hurtowy	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
Handel detaliczny	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
Transport lądowy i rurociągowy	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
Gastronomia	Działalność usługowa związana z żywnością
Produkcja filmów, programów telewizyjnych i nagrań	Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych
Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwo w zakresie informatyki	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana
Finansowa działalność usługowa	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych
Ubezpieczenia, reasekuracja i fundusze emerytalne	Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego
Działalność firm centralnych; doradztwo w zarządzaniu	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
Działalność związana z turystyką	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane
Utrzymanie porządku w budynkach i zagospodarowanie zieleni	Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni
Administracyjna obsługa biura; wspomaganie działalności gospodarczej	Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej

Synteza

- Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w województwie opolskim w 2023 r. zwiększyła się o 1,9% w porównaniu z 2022 r. i o 12,1% w relacji do 2015 r.
- Podmioty zarejestrowane w województwie stanowiły 2,2% ogólnej liczby podmiotów w kraju (2,4% – w 2015 r.).
- W strukturze podmiotów dominujący udział, tj. 95,2% miały jednostki sektora prywatnego (95,4% – w 2015 r.).
- Najwięcej podmiotów prowadziło działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (20,2% ogólnej liczby), budownictwo (15,6%), przetwórstwo przemysłowe (8,6%) oraz obsługa rynku nieruchomości i działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (po 8,5%).
- W porównaniu z 2022 r. wzrost liczby podmiotów odnotowano m.in. w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 6,9%), informacji i komunikacji (o 6,7%), oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,1%). Spadek wystąpił w górnictwie i wydobywaniu (o 4,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,4%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,3%).
- W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których udział wynosił 71,7%. Liczba osób fizycznych zwiększyła się o 1,7% w porównaniu z 2022 r. i o 12,9% w odniesieniu do 2015 r.
- Spółki handlowe stanowiły 7,6% ogólnej liczby podmiotów, a notowany w porównaniu z 2022 r. i 2015 r. wzrost ich liczby wynosił odpowiednio: 3,6% i 20,6%. Dominowały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, których było więcej o 5,4% niż przed rokiem i o 22,0% w relacji do 2015 r.
- Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 10,7% wszystkich spółek handlowych. Odnotowano spadek ich liczby zarówno wobec 2022 r., jak i w odniesieniu do 2015 r. (odpowiednio: o 3,1% i o 38,4%).
- Liczba spółek cywilnych spadła o 0,6% w porównaniu z 2022 r. i wzrosła o 1,2% wobec 2015 r., a ich udział w podmiotach ogółem wynosił 5,9%.
- Przeważającą grupę podmiotów, tj. 96,6% stanowiły jednostki z przewidywaną liczbą pracujących poniżej 10 osób (95,8% – w 2015 r.). Podmioty te najczęściej prowadziły działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (20,5%), budownictwo (15,8%), obsługa rynku nieruchomości oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (po 8,7%).
- We wszystkich powiatach zaobserwowano wzrost liczby podmiotów w porównaniu z 2022 r., największy w opolskim (o 3,3%), namysłowskim i krapkowickim (po 2,5%) oraz prudnickim (o 2,2%).
- Na 1000 mieszkańców województwa przypadało 119,8 podmiotów (117,3 – przed rokiem, 100,8 – w 2015 r.). Najwyższe wskaźniki odnotowano dla m. Opola (188,0) oraz powiatów: brzeskiego (128,8) i namysłowskiego (119,8), natomiast najniższe dla powiatów: strzeleckiego (83,5), krapkowickiego (93,1) oraz prudnickiego (98,4).
- Do rejestru Regon wpisano o 1,0% więcej nowych podmiotów w relacji do 2022 r. i o 2,4% w porównaniu z 2015 r. Podmiotów wyrejestrowanych było odpowiednio: więcej o 7,2% i mniej o 26,6%. Działalność zawiesiło o 10,5% więcej podmiotów niż rok wcześniej i o 93,9% wobec 2015 r.

W województwie opolskim według stanu na koniec grudnia 2023 r. w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON wpisanych było 112,6 tys. osób prawnych, jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (bez osób fizycznych prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), tj. o 1,9% więcej niż na koniec 2022 r. (w kraju – o 3,1%). W porównaniu do 2015 r. nastąpił wzrost o 12,1% podmiotów wpisanych w rejestrze REGON (w kraju – o 23,1%).

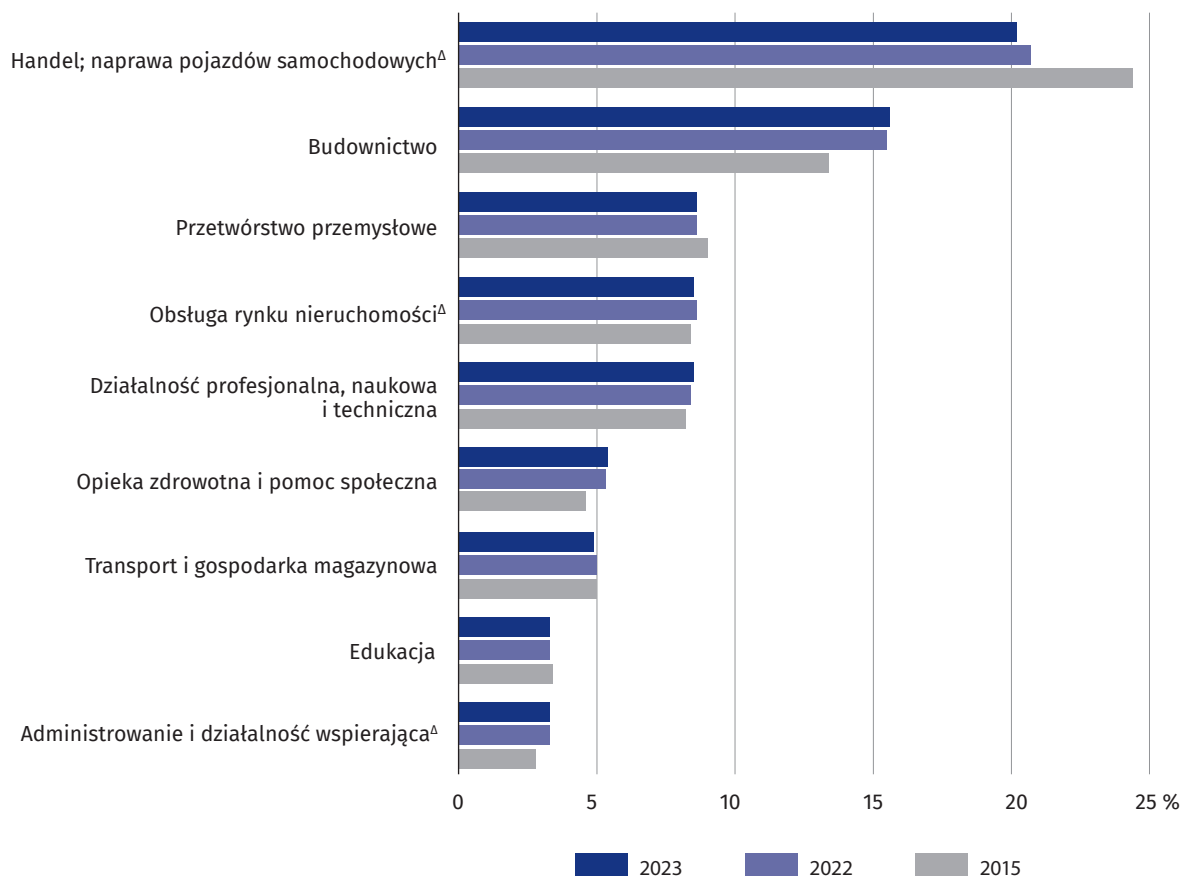
Wykres 1. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON stan w dniu 31 grudnia

Podmioty najczęściej deklarowały prowadzenie działalności w pięciu sekcjach, które łącznie skupiały ponad połowę zarejestrowanych podmiotów, tj.: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 20,2% (o 0,5 p. proc. mniej niż w 2022 r.), budownictwo – 15,6% (o 0,1 p. proc. więcej), przetwórstwo przemysłowe – 8,6% (bez zmiany udziału w skali roku) oraz obsługa rynku nieruchomości i działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – po 8,5% (odpowiednio: o 0,1 p. proc. mniej i o 0,1 p. proc. więcej). W porównaniu z 2022 r. największy wzrost liczby podmiotów odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 6,9%), informacji i komunikacji (o 6,7%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,1%). Spadek wystąpił w górnictwie i wydobywaniu (o 4,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,4%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,3%).

W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Stanowiły one 71,7% podmiotów ogółem, a ich liczba wzrosła o 1,7% w ujęciu rocznym i o 12,9% w porównaniu z 2015 r. Najwięcej osób fizycznych prowadziło działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 22,7% (spadek o 0,5 p. proc. w skali roku), budownictwo – 19,4% (wzrost o 0,1 p. proc.) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 10,0% (wzrost o 0,1 p. proc.).

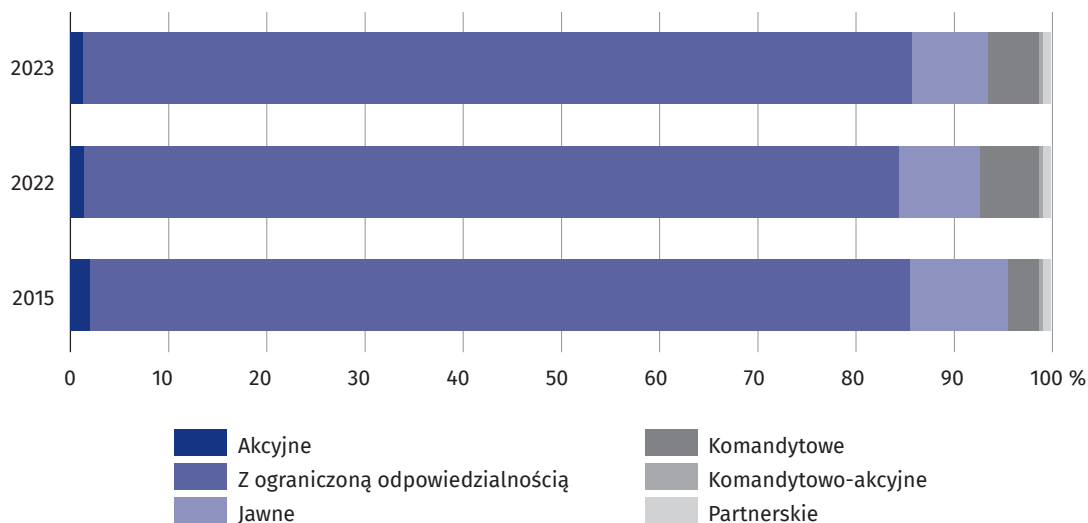
Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD stan w dniu 31 grudnia

Zarejestrowane spółki handlowe stanowiły 7,6% podmiotów ogółem. Odnotowany w porównaniu z 2022 r. i 2015 r. wzrost ich liczby wyniósł odpowiednio: 3,6% i 20,6%. Najwięcej spółek handlowych koncentrowało działalność w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 20,5% (spadek udziału o 0,3 p. proc. w relacji do 2022 r.), przetwórstwie przemysłowym – 15,0% (spadek o 0,3 p. proc.) oraz budownictwie – 13,6% (wzrost o 0,1 p. proc.). W grupie spółek handlowych 85,9% stanowiły spółki kapitałowe, a pozostałe 14,1% – spółki osobowe. Liczba spółek kapitałowych wzrosła o 5,3% w skali roku i o 21,1% wobec 2015 r. Pod względem formy prawnej w spółkach handlowych dominowały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (84,6%) i było ich więcej o 5,4% niż w 2022 r. oraz o 22,0% w relacji do 2015 r.

Analizując rodzaj kapitału zaangażowanego w spółkach handlowych można stwierdzić, że 80,8% spółek posiadało kapitał prywatny krajowy. Liczba tych spółek wzrosła o 4,3% w skali roku i o 18,1% w porównaniu z 2015 r. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 10,7% spółek handlowych ogółem. W relacji do 2022 r., jak i wobec 2015 r. odnotowano ich spadek o 3,1% i o 38,4%. Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego prowadziło działalność w przetwórstwie przemysłowym – 28,5% (wzrost o 0,9 p. proc. w skali roku), następnie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 18,1% (spadek o 0,2 p. proc.) oraz administrowaniu i działalności wspierającej – 11,7% (spadek o 0,5 p. proc.).

Wykres 3. Spółki handlowe według form prawnych stan w dniu 31 grudnia

W 2023 r. spółki cywilne stanowiły 5,9% podmiotów ogółem, a ich liczba spadła o 0,6% w porównaniu z ub. rokiem oraz wzrosła o 1,2% wobec 2015 r. Działalność spółek cywilnych skupiała się przede wszystkim w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 39,4% (spadek o 0,1 p. proc. w skali roku), przetwórstwo przemysłowe – 12,1% (wzrost o 0,1 p. proc.) oraz budownictwo – 11,2% (wzrost o 0,1 p. proc.).

W rejestrze REGON odnotowano o 8,2% więcej fundacji w porównaniu z 2022 r. oraz o 106,9% w odniesieniu do 2015 r. W omawianych latach wzrosła również liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych (odpowiednio: o 8,7% i o 24,7%). Mniej natomiast było spółdzielni – w skali roku odnotowano spadek o 3,1% i o 30,3% w relacji do 2015 r.

W strukturze podmiotów, podobnie jak w roku poprzednim, zdecydowaną większość, tj. 95,2% ogólnej liczby podmiotów skupiał sektor prywatny (95,4% – w 2015 r.). Najwięcej firm prowadziło działalność w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 21,1% (spadek udziału o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2022 r.), budownictwie – 16,3% (wzrost o 0,1 p. proc.) oraz przetwórstwie przemysłowym – 8,9% (spadek o 0,1 p. proc.). Wśród podmiotów działających w tym sektorze – 75,3% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

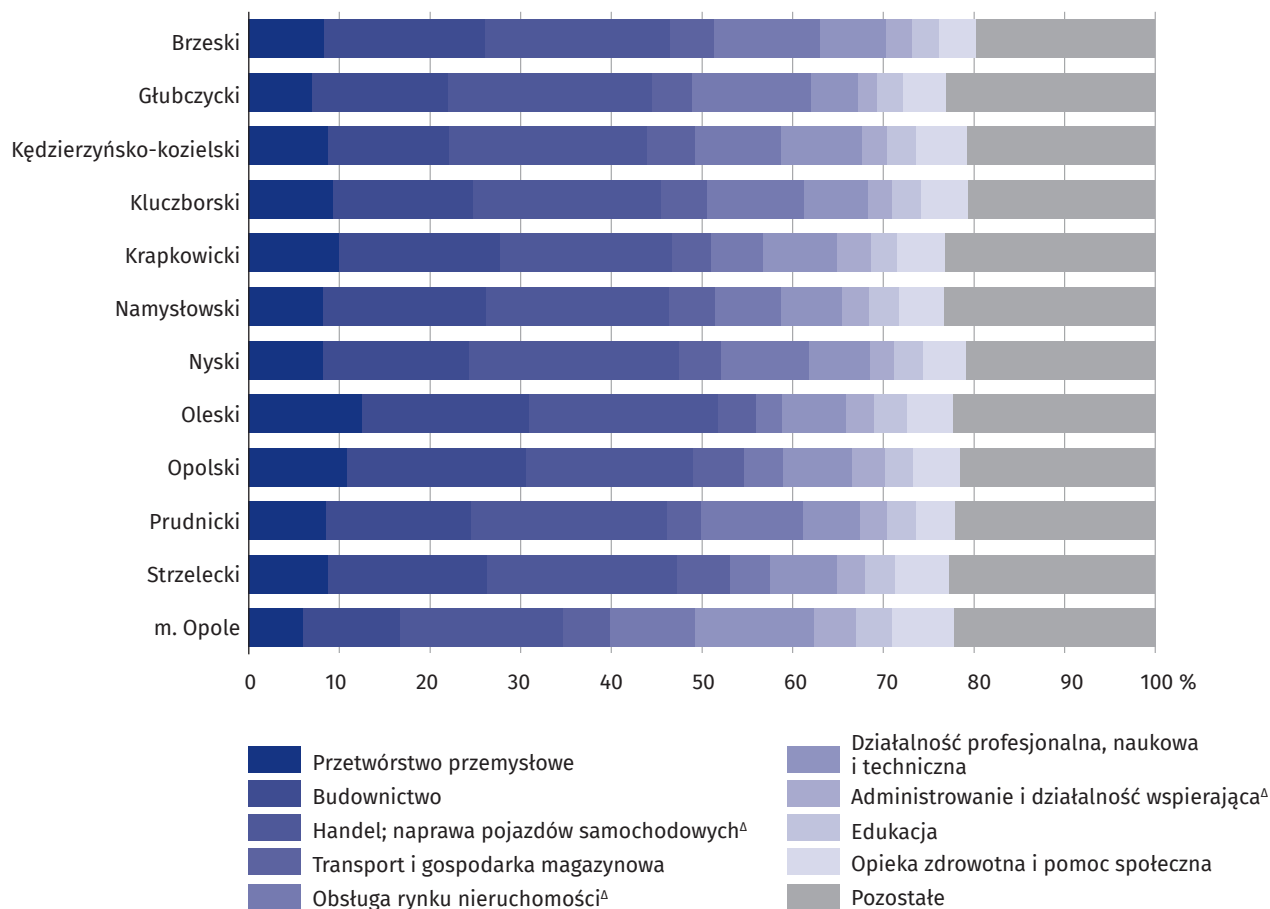
W sektorze publicznym najwięcej podmiotów funkcjonowało w sekcjach: obsługa rynku nieruchomości – 46,9% (spadek udziału o 0,2 p. proc. w porównaniu z 2022 r.), edukacja – 30,1% (bez zmiany udziału) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 8,1% (wzrost o 0,1 p. proc.).

Przeważającą grupę podmiotów stanowiły jednostki z przewidywaną liczbą pracujących poniżej 10 osób (96,6% ogółu podmiotów). Udział podmiotów o przewidywanej liczbie pracujących 10–49 osób wyniósł 2,8%, a podmioty powyżej 49 pracujących stanowiły 0,6% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON. W skali roku wzrost liczby podmiotów wystąpił w przedziale przewidywanej liczby pracujących 0–9 o 2,0%.

W 2023 r. struktura podmiotów w poszczególnych klasach wielkości kształtowała się podobnie jak w latach poprzednich. Podmioty o przewidywanej liczbie pracujących poniżej 10 osób najczęściej prowadziły działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (20,5%), budownictwo (15,8%), obsługa rynku nieruchomości oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (po 8,7%). Największy udział jednostek z przewidywaną liczbą pracujących 10–49 osób notowano m.in. w edukacji (20,8%), przetwórstwie przemysłowym (17,1%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (13,9%). Podmioty o przewidywanej liczbie pracujących powyżej 49 osób były zarejestrowane przede wszystkim w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (24,9%), edukacja (18,6%) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (12,1%).

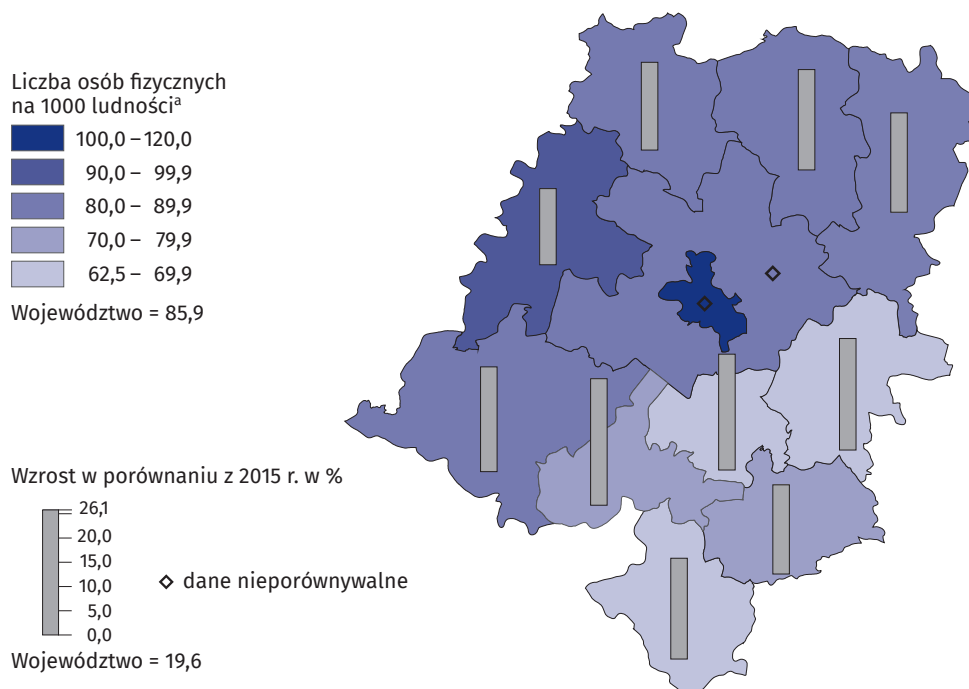
Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w m. Opolu (21,1% ogólnej liczby), a następnie w powiatach: nyskim (13,6%), opolskim (11,9%) oraz brzeskim (9,9%). Najmniej podmiotów prowadziło działalność w powiatach: głubczyckim (4,0%), namysłowskim i prudnickim (po 4,5%) oraz krapkowickim (4,9%). We wszystkich powiatach zaobserwowano wzrost liczby podmiotów w porównaniu z 2022 r., w tym największy w opolskim (o 3,3%), namysłowskim i krapkowickim (po 2,5%) oraz prudnickim (o 2,2%).

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD i powiatów w 2023 r. stan w dniu 31 grudnia

Liczba podmiotów przypadających na 1000 ludności określa poziom przedsiębiorczości na danym terenie. W końcu 2023 r. w województwie opolskim na 1000 mieszkańców przypadało 119,8 podmiotów (117,3 – przed rokiem, a 100,8 – w 2015 r.). W przekroju według powiatów najkorzystniejsze wartości wskaźnika odnotowano dla m. Opola (188,0), powiatu brzeskiego (128,8) oraz namysłowskiego (119,8), natomiast najniższe dla powiatów: strzeleckiego (83,5), krapkowickiego (93,1) oraz prudnickiego (98,4). W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą najwyższy wskaźnik notowano w m. Opolu (120,0), a najniższy w powiecie strzeleckim (62,5).

Mapa 1. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2023 r. stan w dniu 31 grudnia

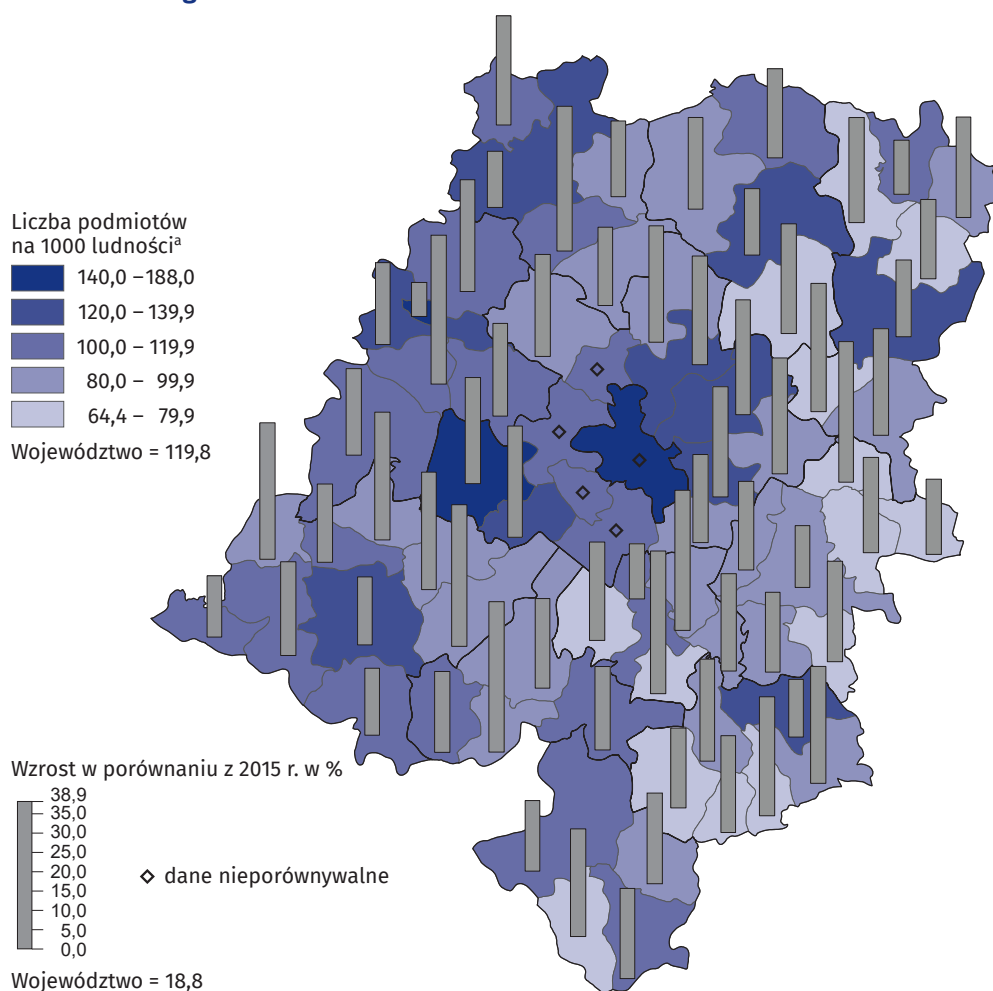

a Ludność według stanu w dniu 30 czerwca 2023 r.

W 2023 r. na 1000 ludności województwa przypadało 9,1 spółek handlowych (8,7 – przed rokiem, a 7,1 – w 2015 r.). Najbardziej korzystną wartość wskaźnik przyjmował dla m. Opola (26,7), a najmniejszą dla powiatu prudnickiego (4,1) oraz głubczyckiego (4,4). Rozpiętość badanego wskaźnika dla spółek z ograniczoną odpowiedzialnością wynosiła od 3,5 w powiecie prudnickim do 22,6 – w m. Opolu, natomiast w województwie na 1000 mieszkańców notowano średnio 7,7 spółek.

Analizując wskaźnik przedsiębiorczości w gminach można stwierdzić, że w 2023 r. najwięcej zarejestrowanych podmiotów przypadało na 1000 mieszkańców m. Opola (188,0), m. Brzeg (152,7) oraz gminy Niemodlin (140,4), natomiast najniższą wartość wskaźnika odnotowano dla gmin: Jemielnica (64,4), Polska Cerekiew (64,6) oraz Zawadzkie (69,3). Wskaźnik równy lub wyższy od przeciętnej w województwie zaobserwowano w 14 gminach.

Mapa 2. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w 2023 r. stan w dniu 31 grudnia

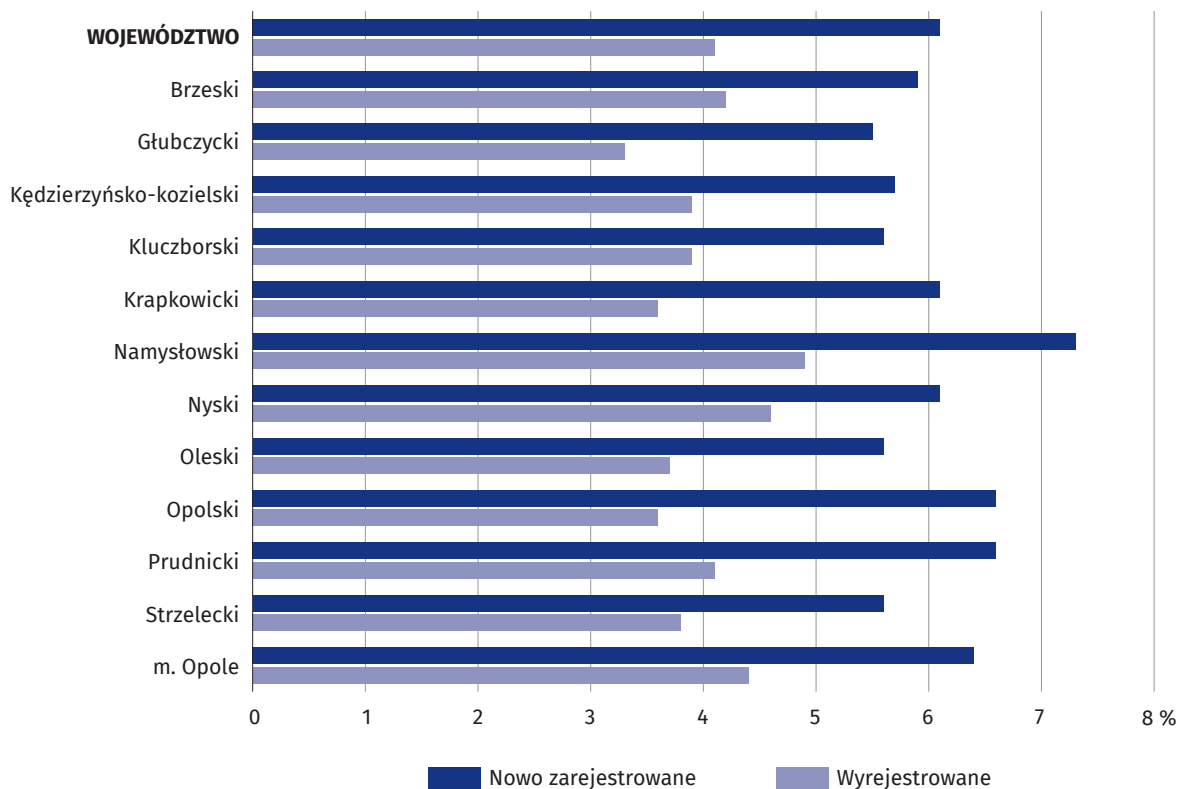
a Ludność według stanu w dniu 30 czerwca 2023 r.

W 2023 r. w województwie opolskim do rejestru REGON wpisano o 1,0% więcej nowych podmiotów niż przed rokiem, a o 2,4% w porównaniu z 2015 r. Wśród nowo zarejestrowanych jednostek przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły 80,6%. Udział spółek w analizowanych podmiotach wynosił 10,6%, w tym spółek handlowych – 9,6%. Nowo wpisane do rejestru podmioty jako podstawowy rodzaj działalności najczęściej wskazywały budownictwo (19,8% ogólnej liczby nowo zarejestrowanych jednostek), handel; naprawę pojazdów samochodowych (16,6%) oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną (9,0%). Sekcje te skupiały prawie połowę wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów. Największy wzrost w porównaniu z 2022 r. odnotowano w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 116,0%), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o 100,0%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 52,9%). Spadek wystąpił m.in. w informacji i komunikacji (o 20,7%), górnictwie i wydobywaniu (o 20,0%) oraz budownictwie (o 10,7%).

W układzie przestrzennym najwięcej nowych jednostek zarejestrowano w m. Opolu (22,0% ogólnej liczby nowo wpisanych jednostek), powiecie nyskim (13,5%) oraz opolskim (12,9%), a najmniej w powiatach: głubczyckim (3,6%) oraz prudnickim, krapkowickim i strzeleckim (po 4,9%). W porównaniu z 2022 r. największy wzrost liczby

nowo zarejestrowanych podmiotów odnotowano w powiecie namysłowskim (o 19,2%), kędzierzyńsko-kozielskim (o 11,7%) oraz prudnickim (o 9,8%), natomiast spadek w powiecie kluczborskim (o 9,1%), nyskim (o 6,2%) oraz oleskim (o 3,3%). Udział jednostek nowo zarejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru wynosił 6,1%. Rozpiętość tego udziału wynosiła od 5,5% w powiecie głubczyckim do 7,3% – w namysłowskim.

Wykres 5. Udział podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów według powiatów w 2023 r.

W analizowanym roku z rejestru REGON wykreślono o 7,2 % więcej podmiotów niż w 2022 r. i o 26,6% mniej w relacji do 2015 r. Większość, tj. 87,3% wyrejestrowanych jednostek stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wykreślenia odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (24,3% ogólnej liczby wykreślonych podmiotów), budownictwie (20,2%) oraz przetwórstwie przemysłowym (9,6%). Największy wzrost wyrejestrowanych podmiotów w porównaniu z 2022 r. odnotowano w sekcjach: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (odpowiednio: o 4 razy), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 160,0%). Spadek wystąpił m.in. w górnictwie i wydobywaniu (o 25,0%), rolnictwie (o 17,4%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 12,1%).

Najwięcej podmiotów wyrejestrowano w m. Opolu (22,5% ogólnej liczby wykreślonych jednostek), powiecie nyskim (15,4%) oraz opolskim (10,6%), a najmniej w powiatach: głubczyckim (3,2%), krapkowickim (4,4%) oraz prudnickim (4,5%). W porównaniu z 2022 r. liczba wyrejestrowanych podmiotów zwiększyła się m.in. w m. Opolu (o 20,2%), powiecie brzeskim (o 7,7%) oraz namysłowskim (o 6,5%). Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie jednostek wynosił 4,1% i wahał się od 3,3% w powiecie głubczyckim do 4,9% – w namysłowskim.

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. w rejestrze REGON zawieszono działalność o 10,5% więcej podmiotów niż przed rokiem i o 93,9% w relacji do 2015 r. W porównaniu z 2022 r. największy wzrost liczby podmiotów z zawieszoną działalnością wystąpił w sekcjach: pozostała działalność usługowa (o 16,3%), budownictwo (o 14,9%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 13,6%). Spadek odnotowano w górnictwie i wydobywaniu (o 42,9%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 12,5%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 5,3%).

W przekroju powiatów wzrost liczby podmiotów z zawieszoną działalnością w porównaniu z 2022 r. odnotowano we wszystkich powiatach, a największy wystąpił w powiecie namysłowskim (o 15,8%). Udział podmiotów z zawieszoną działalnością w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów wynosił 12,3% (od 10,8% w powiecie krapkowickim do 14,6% – w brzeskim).

Uwagi metodologiczne

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773, z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. (Dz. U. poz. 2009, z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń. Informacje zbierane w rejestrze nie są danymi statystycznymi (art. 41 ust. 3 ustawy o statystyce publicznej) co oznacza, że są one – z określonymi wyjątkami – jawne i ogólnodostępne.

Do rejestru REGON wpisywane są podmioty gospodarki narodowej, czyli osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz ich jednostki lokalne.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej w sposób jednoznaczny i niepowtarzalny, co realizuje się poprzez nadawanie im numerów identyfikacyjnych REGON posiadających walor unikatowości.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych przekazywanych z innych rejestrów oraz na podstawie wniosków zgłaszanych do urzędów statystycznych przez podmioty zobowiązane do zgłaszania informacji do rejestru REGON w tym trybie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wpis, zmiana wpisu lub skreślenie z rejestru REGON dla:

- przedsiębiorców będących osobami fizycznymi następuje na podstawie danych oraz informacji przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej prowadzonej przez ministra właściwego do spraw gospodarki,
- podmiotów wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, z wyłączeniem rejestru dłużników niewypłacalnych i podmiotów, o których mowa w art. 49a ust. 1 o Krajowym Rejestrze Sądowym, następuje od 1 grudnia 2014 r. na podstawie danych przekazywanych do rejestru REGON drogą elektroniczną z KRS, a w zakresie danych uzupełniających wymienionych w art. 42, ust. 3a, pkt 2 ustawy o statystyce publicznej – na podstawie danych przekazywanych z CRP KEP,
- szkół lub placówek oświatowych następuje na podstawie danych przekazywanych do rejestru REGON drogą elektroniczną z bazy Systemu Informacji Oświatowej (SIO),
- pozostałych podmiotów gospodarki narodowej następuje na podstawie wniosku RG-OP (wniosek o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, o zmianę cech objętych wpisem, o skreślenie wpisu osoby prawnej, jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej lub ich jednostki lokalnej) lub RG-OF (wniosek o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, o zmianę cech objętych wpisem, o skreślenie wpisu osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą lub jej jednostki lokalnej niepodlegających wpisowi do CEIDG).

Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru REGON wykorzystywane są informacje dotyczące zgonów osób fizycznych pochodzące z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL).

Dane nie obejmują osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne.

W latach 2015–2023 liczba podmiotów w podziale według sektorów własności, przewidywanej liczby pracujących, sekcji i działów PKD oraz w podziale terytorialnym może wystąpić bez jednostek, dla których informacja o formie własności, przewidywanej liczby pracujących, rodzaju przeważającej działalności, adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON.

Zgodnie z zakresem przedmiotowym rejestru REGON, określonym w art. 42 ust. 3 ustawy o statystyce publicznej, podmioty gospodarki narodowej opisywane są m. in. przez formę prawną, formę własności, rodzaj działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności. Wymienione kategorie są w systemie rejestru REGON ujęte w uporządkowany układ stosownie do przepisów § 7–9 powołanego na wstępie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r.

Objaśnienia podstawowych pojęć

1. Pojęcia związane z podmiotowością rejestru REGON

Podmiot gospodarki narodowej – osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

Jednostka lokalna – zorganizowana całość (zakład, oddział, filia itp.) położona w miejscu zidentyfikowanym odrębnym adresem, pod którym lub z którego prowadzona jest działalność przez co najmniej jedną osobę pracującą, przy czym wyjątkowo:

- zakłady samodzielnie sporządzające sprawozdanie finansowe zlokalizowane pod jednym adresem są odrębnymi jednostkami lokalnymi,
- objęte odrębną rejestracją prawną organizacyjne części podmiotów są jednostkami lokalnymi,
- jednostki prowadzące działalność w zakresie transportu są jednostkami lokalnymi według miejsc, z których wydawane są polecenia lub w których organizowana jest praca,
- jednostki prowadzące działalność w zakresie budownictwa są jednostkami lokalnymi według miejsc, w których przyjmowane są zlecenia na wykonawstwo robót budowlanych i pomocniczych albo wykonywane są prace zarządu albo prowadzona jest organizacja pracy budowlanej i pomocniczej; place budów (miejsca realizacji poszczególnych budów) nie są jednostkami lokalnymi,
- zakłady lecznicze podmiotu leczniczego, o których mowa w przepisach o działalności leczniczej, są odrębnymi jednostkami lokalnymi.

2. Pojęcia związane z klasyfikacją podstawowych form prawnych

Osobowość prawna – zdolność prawna oraz zdolność do czynności prawnych przyznawana osobom prawnym przez ustawę. Jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną z chwilą jej wpisu do właściwego rejestru, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Podstawowa forma prawna – kategoria określająca status jednostki prowadzącej działalność; jest on oznaczany poprzez przymiot posiadania lub nieposiadania osobowości prawnej (w przypadku jednostek organizacyjnych) lub poprzez przymiot posiadania zdolności do czynności prawnych (w przypadku osoby fizycznej).

Osoba prawna – jednostka organizacyjna, której przepisy szczególne przyznają osobowość prawną. Typowymi osobami prawnymi są:

- spółki kapitałowe (akcyjne, z o.o., proste spółki akcyjne),
- spółdzielnie,
- przedsiębiorstwa państwowe,
- agencje rządowe (państwowe osoby prawne),
- partie polityczne,
- związki zawodowe,
- inne.

Szczególnymi osobami prawnymi są: Skarb Państwa, gminy, powiaty, województwa (wspólnoty samorządowe), kościoły i związki wyznaniowe.

Jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej – do tej grupy zaliczane są zarówno jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa nie przyznaje zdolności prawnej (np. spółki cywilne, stowarzyszenia zwykłe), jak i jednostki organizacyjne niewyposażone przez prawo w osobowość prawną, którym przysługuje zdolność prawna (np. spółka jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna). Jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, którym ustawa przyznała zdolność prawną są podmiotami prawa.

Oznacza to, że mogą w pełnym zakresie uczestniczyć w obrocie gospodarczym, być podmiotami stosunków prawnych. Na podstawowe atrybuty podmiotowości prawnej składają się: nabywanie praw, zaciąganie zobowiązań

(we własnym imieniu). Szczególnymi jednostkami niemającymi osobowości prawnej są jednostki budżetowe (urzędy władzy rządowej i samorządowej, kontroli, wymiaru sprawiedliwości) oraz powoływane dla wykonywania zadań Państwa lub samorządu terytorialnego inne jednostki organizacyjne takie jak: szkoły, inspekcje, sądy, itd.

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą – w rejestrze REGON jest to osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą (w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców) i inna osoba fizyczna prowadząca działalność na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku oraz osoba fizyczna prowadząca indywidualne gospodarstwo rolne.

Wpisowi do rejestru REGON nie podlega osoba fizyczna w zakresie prowadzonej działalności oświatowej obejmującej prowadzenie przedszkola, szkoły, placówki lub innej jednostki organizacyjnej, (o której mowa w art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe) oraz osoba prowadząca działalność nierejestrową (o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców).

3. Wybrane pojęcia związane z klasyfikacją szczególnych form prawnych

Wspólnota samorządowa – w systemie REGON pod tym pojęciem klasyfikowane są następujące osoby prawne: województwo, powiat, gmina, stowarzyszenie gmin, związek gmin, związki powiatów, stowarzyszenie powiatów.

Skarb Państwa – osoba prawna szczególnego rodzaju, która w stosunkach cywilnoprawnych jest podmiotem praw i obowiązków dotyczących mienia państwowego nienależącego do innych państwowych osób prawnych. Bierze udział w obrocie cywilnoprawnym nie jako całość, ale przez swoje tzw. *stationes fisci* będące określonymi jednostkami organizacyjnymi.

Spółka handlowa – spółka, której utworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział, przekształcenie reguluje Kodeks spółek handlowych. Spółki handlowe dzielą się na osobowe (partnerskie, jawne, komandytowe, komandytowo-akcyjne) i kapitałowe (akcyjne, z ograniczoną odpowiedzialnością, proste spółki akcyjne). Mają one obowiązek uzyskania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

- **spółka akcyjna** – spółka kapitałowa, będąca osobą prawną, która działa opierając się na kapitale zakładowym podzielonym na akcje. Akcja poza tym, że jest udziałem (ułamkiem) w kapitale zakładowym, ogółem praw i obowiązków akcjonariusza, wynikającym z jego uczestnictwa w spółce, jest papierem wartościowym. Spółka akcyjna może powstać w każdym celu dozwolonym przez prawo,
- **spółka z ograniczoną odpowiedzialnością** – spółka handlowa o kapitałowym charakterze, mająca osobowość prawną, działająca w oparciu o kapitał zakładowy podzielony na udziały, ponosząca odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki. Spółka z o.o. może być utworzona w każdym celu dozwolonym przez prawo. Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki, ale ponoszą ryzyko wniesionymi do spółki wkładami,
- **prosta spółka akcyjna** – spółka kapitałowa, będąca uproszczoną wersją spółki akcyjnej, uregulowana przepisami ustawy z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych. Została wprowadzona 1 lipca 2021 r.
- **spółka partnerska** – spółka osobowa tworzona przez wspólników tylko w celu wykonywania wolnego zawodu w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą. Wspólnikami, zwanymi w spółce partnerskiej partnerami, mogą być tylko osoby fizyczne uprawnione do wykonywania wolnych zawodów takich jak np. adwokat, aptekarz, architekt, lekarz. Partnerzy ponoszą odpowiedzialność za ogólne – niezwiązane z wykonywaniem wolnych zawodów – zobowiązania spółki (np. remont lokalu). Odpowiedzialność partnerów jest w tych ostatnich przypadkach odpowiedzialnością nieograniczoną, osobistą, solidarną i subsydiarną. Partner nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki, w związku z wykonywaniem przez pozostałych partnerów wolnego zawodu w spółce, jak również za zobowiązania spółki będące następstwem działań lub zaniechań osób zatrudnionych przez spółkę na podstawie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego, które podlegały kierownictwu innego partnera przy świadczeniu usług związanych z przedmiotem działalności spółki,
- **spółka jawna** – spółka osobowa prowadząca pod własną firmą przedsiębiorstwo zarobkowe, niebędąca inną spółką handlową. Wspólnikiem w spółce mogą być osoby fizyczne, osoby prawne, a także inne handlowe spółki osobowe. Spółka jawna ponosi odpowiedzialność za własne zobowiązania i nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania wspólników. Z kolei wspólnicy ponoszą solidarną i subsydiarną odpowiedzialność za

zobowiązania spółki bez ograniczenia, całym swoim majątkiem. Solidarność zobowiązania oznacza, że każdy ze współników z innymi współnikami wespół ze spółką odpowiada za całość długu. W przypadku spełnienia świadczenia przez któregoś ze współników lub niektórych z nich, albo wszystkich, ale nie w częściach równych, przysługuje im wzajemne prawo do rozliczeń regresowych. Subsydiarność oznacza, że wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku współnika, w przypadku gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna,

- **spółka komandytowa** – spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden współnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego współnika (komandytariusza) jest ograniczona. Wspólnikami mogą być osoby fizyczne, osoby prawne i inne podmioty mające zdolność prawną. Odpowiedzialność komplementariusza jest odpowiedzialnością osobistą, nieograniczoną, solidarną i subsydiarną. Odpowiedzialność komandytariusza jest ograniczona do wysokości sumy komandytowej,
- **spółka komandytowo-akcyjna** – spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki, co najmniej jeden współnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a co najmniej jeden współnik jest akcjonariuszem. Spółka komandytowo-akcyjna jest konstrukcją zawierającą w istocie elementy spółki jawnej i akcyjnej. Odpowiedzialność komplementariusza jest odpowiedzialnością nieograniczoną, osobistą, solidarną i subsydiarną. Komplementariuszem mogą być osoby prawne, spółki osobowe oraz osoby fizyczne. Akcjonariuszem może być osoba prawna, handlowa spółka osobowa, osoba fizyczna. Nie może nim być spółka cywilna. Akcjonariusz nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki, ale ponosi ryzyko majątkowe związane z wnoszonymi do spółki wkładami.

Spółka (akcyjna, z o.o., prosta spółka akcyjna) z udziałem kapitału: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych osób prawnych, krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prywatnych lub osób zagranicznych – spółka prawa handlowego, w której przynajmniej jedna akcja (udział) należy odpowiednio: do Skarbu Państwa, państwowej osoby prawnej, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządowej osoby prawnej, krajowej osoby fizycznej, pozostałej krajowej jednostki prywatnej, osoby zagranicznej.

Spółka (akcyjna, z o.o., prosta spółka akcyjna) z udziałem jednorodnego kapitału: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych osób prawnych, krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prywatnych lub osób zagranicznych – spółka odpowiednio: Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządowej osoby prawnej, krajowej osoby fizycznej, pozostałej krajowej jednostki prywatnej, osoby zagranicznej. Przyjęcie kryterium „jednorodności” wnoszonego do spółki kapitału umożliwia stosowanie takich pojęć jak „jednoosobowa spółka Skarbu Państwa” lub „jednoosobowa spółka gminy”.

Spółka cywilna – stosunek zobowiązaniowy łączący strony (wspólników), przez który wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów. Wkłady współników mogą przybrać różne formy, ale muszą mieć wartość majątkową. Spółka ta jest jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa nie przyznała zdolności prawnej, a zatem nie jest podmiotem prawa. Przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej są wspólnicy spółki cywilnej. Spółka cywilna podlega wpisowi do rejestru REGON.

Spółka inna – formy organizacyjne zrzeszające osoby fizyczne lub prawne, utworzone dla wykonywania określonej działalności. Spółki te działają w oparciu o przepisy odrębnych ustaw, które nadają im osobowość prawną. Zalicza się tu m.in. spółki wodne, spółki gruntowe.

Przedsiębiorstwo państwowe – samodzielny, samorządny i samofinansujący się przedsiębiorca posiadający osobowość prawną, tworzony przez organ założycielski (naczelne oraz centralne organy administracji państwowej, Narodowy Bank Polski lub banki państwowe). Podstawą prawną działania jest ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych lub odrębna ustawa nadająca konkretnemu przedsiębiorstwu państwowemu osobowość prawną. Podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Państwowa jednostka organizacyjna – jednostka utworzona przez organ państwa do wykonywania zadań i celów państwa, której status, zasięg działania i kompetencje określone zostały w ustawie, a jej działalność jest finansowana z budżetu państwa.

Spółdzielnia – dobrowolne zrzeszenie nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą i może również prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną. Podstawą prawną działania jest ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, inne ustawy oraz zarejestrowany statut. Spółdzielnia nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania jej do Krajowego Rejestru Sądowego.

Fundacja – osoba prawna, której działalność oparta jest na majątku przekazanym przez założyciela-fundatora (osoby fizyczne niezależnie od ich obywatelstwa i miejsca zamieszkania bądź osoby prawne mające siedziby w Polsce lub za granicą) i bieżących wpłatach (dotacjach), ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami. Fundacja działa na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach. Uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Fundacja rodzinna – jest osobą prawną utworzoną w celu gromadzenia mienia, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów. Fundacja działa na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej.

Fundusz – instytucja rozporządzająca wyodrębnionym zasobem środków finansowych bądź majątkowych przeznaczonych na z góry oznaczony cel, tworzona w drodze ustawy i działająca w zorganizowanej formie funduszu. Fundusz może działać jako osoba prawna lub stanowić wyodrębniony rachunek bankowy, którym dysponuje organ wskazany w ustawie tworzącej fundusz. Przepisy prawa przewidują kilka rodzajów funduszy: fundusze celowe, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne.

Uwaga. Nazwa „**fundusz**” występuje także w oznaczeniu jednostek organizacyjnych niemających formy prawnej „fundusz”, lecz działających w innych formach prawnych np. spółki akcyjnej, stowarzyszenia itp.

Partia polityczna – dobrowolna organizacja, występująca pod określoną nazwą, stawiająca sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej. Partia polityczna nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do ewidencji partii politycznych. Podstawą działania jest ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych.

Związek zawodowy – dobrowolna i samorządna organizacja ludzi pracy, powołana do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych, która jest niezależna w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji. Związek zawodowy oraz jego jednostki organizacyjne wskazane w statucie nabywają osobowość prawną z dniem zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym. Podstawą prawną działania związków zawodowych jest ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.

Wspólnota mieszkaniowa – tworzy ją ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości. Wspólnota mieszkaniowa może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozwana, a zatem jako jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznała zdolność prawną, jest podmiotem stosunków cywilnoprawnych. Jest to jednostka organizacyjna, której powstanie nie zostało uzależnione od dokonania czynności prawnej; powstaje ex lege z chwilą wyodrębnienia w danej nieruchomości lokalu, którego właścicielem jest inna osoba niż właściciel nieruchomości.

4. Pojęcia związane z klasyfikacją form własności

Rodzaj własności – pojęcie stosowane w metodologii rejestru REGON pozwalające wyróżnić typy grup właścicieli. W prawie polskim wyróżnia się następujące rodzaje własności:

- własność Skarbu Państwa,
- własność państwowych osób prawnych,
- własność jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych osób prawnych,
- własność krajowych osób fizycznych,
- własność pozostałych krajowych jednostek prywatnych,
- własność osób zagranicznych.

Forma własności – pojęcie stosowane w metodologii rejestru REGON pozwalające określić stopień „posiadania” przez podmiot kapitału. Wyróżnia się formy własności:

- czystą, co oznacza posiadanie kapitału w 100% przez jeden podmiot lub więcej podmiotów pod warunkiem, iż wszystkie reprezentują ten sam rodzaj własności,
- mieszaną, co oznacza posiadanie kapitału przez dwa lub więcej podmiotów pod warunkiem, że reprezentują one co najmniej dwa różne rodzaje własności.

Sektor własnościowy – pojęcie stosowane w metodologii rejestru REGON pozwalające grupować podmioty gospodarki narodowej z punktu widzenia prawa własności. Wyróżnia się sektor publiczny (mienie zaliczanych do niego podmiotów w całości lub w przeważającej części należy do Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych osób prawnych) oraz sektor prywatny (mienie zaliczanych do niego podmiotów w całości lub w przeważającej części należy do prywatnych właścicieli – krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prawnych lub osób zagranicznych).

5. Pojęcia związane z klasyfikacją rodzajów działalności (PKD)

Polska Klasyfikacja Działalności (PKD 2007) została wprowadzona z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.). PKD 2007 została opracowana na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – NACE Rev. 2, wprowadzonej rozporządzeniem (WE) Nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej - NACE Rev. 2 i zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) Nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (dziennik Urzędowy UE L 393/1 z dnia 30 grudnia 2006).

W związku z powyższym PKD 2007 zachowuje pełną spójność i porównywalność metodologiczną, pojęciową, zakresową i kodową z klasyfikacją NACE Rev.2. Klasyfikacja ta jest umownie przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej, jakie realizują jednostki (podmioty gospodarcze).